

2. **L**oz. Id quod est momentaneus in presen-
 ti & leue tribulationis sup̄ modū in sublimi-
 tate eternum glorie pondus operat in nobis
Sequitur videre de tercia p̄fectōe
 que est deuotionis. De qua sciendū q̄ tres
 particulares deuotiones ad eius confluunt
 p̄fectiones. constat em̄ ex caritatis in flāma
 tione. corporalium & sensibilibus extinctione
 vocalium oratōm defectōne. hec per ordinē
 p̄sequentes. **P**rimo dicimus q̄ ad p̄fecti-
 onem deuotōis necessario requiritur magne
 caritatis inflamatio. quod contingit cum co-
 caliter orantes vel mentaliter meditates
 ex spiritu sancti gratia tm̄ p̄ficiunt & in bo-
 na dñi tm̄ p̄cedim⁹. quousq̄ deuotio diuis
 stititidne irrorata & q̄ amplius est inebria-
 ra nesciat quid loquatur. quod pulcre figu-
 ratum legimus. i. **Re. v. de. Anna** legim⁹
 q̄ orans tm̄ labia eius mouebantur. estima-
 barq̄ eam hely temulentā dicēs ad eā **Q**uo-
 usq̄ ebria es. digere paulisp̄tinū q̄ mades-
 te qua deuotione di. bern. **Fl**agrās amor p̄-
 ferrim diuis. cum se intra se cohibere non
 preualet. non attendit quo ordine qua lege
 verborum ebulliat. **S**ed ad p̄fectōz
 deuotionis faciens est illud. cum iam dicta
 deuotio intm̄ vltius p̄ficiat quousq̄ omnia
 corporalia sensibilia & omniū imaginabiliū
 fantasmata ab oculis cordis penitus euane-
 scunt. nil omnino sentiens nisi deum. de hac
 deuotione dicit aug. **A**d hoc d̄ conari om̄s
 qui tendit ad p̄fectionem. vt non solum p̄-
 cupie in inuantur sed etiam sensibilia ex in-
 guantur. & subiungit. **Q**uid est em̄ p̄fectō
 boni nisi consūptō maliz. de hac deuotōe di.
 bern. **R**ex cupiditatis nō tenere humane
 virtutis est. corpm̄ vero similitudinib⁹ speculā-
 do non inuolui angelice puritatis est hic di.
 Anthonius in collationib⁹ parz. **N**ō est per-
 fecta oratio in qua si monachus hoc ipsum
 quod orat intelligit. **T**ercium faciens ad de-
 uotionis p̄fectionem consistit in orationis
 siue locutōis om̄moda defectōe vt in diuis &
 in bonis dñi tam profunde homo dei sit ab-
 sorptus q̄ penit⁹ nil loquatur. & hoc est qd̄ i-
 tendit dñs **M**at. quendam exhortans q̄ vi-
 ram actiuam in quinqz talentis bene dispen-
 sauit cum dixit **E**uge serue bone &c. vsqz in

tra in gaudiū do. tu. **A**c si diceret. qz bñ disp̄
 fasti exteriora. nunc ordo postulat vt ad inte-
 riora te conferas gaudia domini contemplā-
 do. **D**e hac obmutescēte deuotione. dicit
 Gregorius tunc facundius deo loquimur
 cum in eius laude obstupescendo obmutes-
 scimus. **A**d quam deuotionem.

LXXV.

De sancto barthomeo.

Acta est conten-tio inter discipulos &c. **L**u. xxiij.

di. grego. **I**n nobismetipsis nō
 nunq̄ debemus transformare quod legim⁹
 vt cum post auditum se animus excitat ad
 operandum qd̄ audierit vita concurrat **E**c-
 ce in verbis euangelij audiui discipu-
 los de maiestate nō mediocriter contendit
 se. ex quibus vnus erat gloriofus iste prin-
 ceps **B**arthomeus apostolus qui virtuosa
 contentione de mundo carne dyabolo glori-
 osissime triumphauit. & ideo ad singularem
 eius gloriam euangelium de contentione le-
 gitur in ei⁹ festo **E**x quibus vbi & factis nos
 instruimur vt & nos quō magni fieri possu-
 mus efficaciter contendamus. nam secun-
 dum diuersitatem status debet etiam in no-
 bis diuersitas affectionū transformari **P**ec-
 catores enim ad hoc niti & laborare debent.
 vt infernum effugiant. boni vt ad regnum
 perueniant. sed valde boni vt de magnis sā-
 ctis in celo fiant. **U**nde autem discipuloz
 contentio ortum habuerit vel de qua maio-
 ritate. vtrum seculari vel spiritali conten-
 derint. **U**truz ambitio dignitatis. vel amor
 humilitatis qua se inuicem honore preueni-
 re voluerint di. **B**eda non esse cognitū. nec
 est necessarium scire. quia non est de necessita-
 te salutis. **S**ed ex hac euangelica lectōne p̄-
 moniti contendamus & nos quibus exerci-
 tijs magni in celo fieri valeamus hoc enim
 discipuli domini (de carnali vita permissio-
 ne spiritus sancti in spiritali translati)
 toto conamine intendebant vt videlicet hic
 per vite meritum & illic in gloria magni fi-
 erent apud deum. **S**i enim vt ait iob. iij.
 paruus & magnus ibi sint. quis non nisi
 mentis inops ibi magnus fieri nou appetat

vbi se sperat impertuum permanfuruz. Licet enim in vinea domini sabacth omnes laboratores vnum in premio accipiant denarium. sunt tamen ibi vt ait iob paruus et magnus. quia vt ait gregorius. Licet vna cunctis sit beatitudo leticie. non tamen vna est sublimitas vite. quibus ergo meritis magni possumus fieri apud deum. Et cum multe sint mansiones in domo dei vt ait veritas ad sublimiores mansiones suffragantibus meritis veniamus.

Sciendum quod sunt quinque per que magni fieri possumus apud deum. scilicet per timorem amorem contentiois laborem humilitatis decorem et operantem doctorem. Per ista quinque magni efficiuntur apud deum. si in eisdem nos exercitabimus vt dicitur. **P**rimo dico magni erimus ex dno timore. quod si veraciter habuerimus magna bona nobis inde pueniunt. quod beata magnos nos faciunt coram deo. vnde iudith. xvi. dicitur. **Q**ui timent te magni erunt apud te pro omnia id est pro omni tempore hic in merito et in premio et in futuro. **Q**ui. n. timet deum omnia timet eius vnde. **E**ccl. nil melius quam timor dei. est. n. custos preseruans hominem ab omni malo hinc iob. habebis multa bona si timueris deum. **F**acit. n. timor domini maximos fructus in homine qui acquisiti merito faciunt magni. **F**acit. n. inter ceteros tres fructus qui nos veraciter magnos faciunt. **T**imor enim domini interficit criminalia. despicit temporalia. abijcit carnalia. qui. n. veraciter timet deum expellit peccata propter penitentiam. despicit temporalia pro displicentia. non admittit carnalia pro resistetia de primo dicitur. **T**imor domini expellit peccatum dicitur. iob. **T**imor domini odit malum dicitur. id est qui timet dominum custodiunt mandata que iubet carnalia non admitti. **D**e his tribus si intellectis iterum dicitur. **T**imor domini est scie religio sitas. scia enim religionis scit ista tria scilicet peccata temporalia carnalia a se facere aliena. hinc beatus. **Q**uid plura conexa sunt timor et religio. nec alterum potest sine altero remanere et subiungit per timorem. n. vniuersa deserimus ecce primum mundum renunciamus ecce secundum nosmetipsos abnegamus. ecce tertium. hec tria ostendit se reliquisse iob. xxxi. di. **S**peret quasi tumetes fluctus super me timui deum quod exponens greg. di. **F**luctus cum tumentes desuper iminent et cum ea quod deserunt

more nulla tunc nauigantibus cura reperiuntur. nulla carnis delectatio ad mentem reducit. et illa tunc ex nauis periculis per quibus longa nauigia sumplerunt. cuncte res in despectum mentis veniunt amore viuendi. **M**an in eo quod dicitur cuncta ex nauis periculis tangit expulsionem peccatorum in eo quod dicitur nulla reperiuntur temporalium tangit despectum temporalium bonorum in eo autem quod ad dicitur nulla carnis delectatio. tangit resistetia carnalium vicio. **R**es dicitur quod nos magnos efficit est amor diuus. **C**um enim vt omnes asserunt caritas sit virtus maxima consequens est vt qui eam possidet magnus sit necesse est. **S**unt autem tria in amore diuino propter quod beati etiam magni fiunt. scilicet propter dei magnitudinem. virtutum pulchritudinem. fructuum multitudinem. **P**rimo dico quod amor in se deum continet. qui cum adeo magnus sit vt finis eius magnitudinis non sit finis. ideo qui per amorem magni deum possidet. necesse erit magnus. hic est quod deus mandauit se diligere infinitum. quod est magnitudo termino et fine caret. **Q**ui ergo magni deum in anima sua pro inhabitante amore possidet. ex magno suo hospite erit veraciter ipse magnus. **S**ecundo magni erimus pro virtutum pulchritudinem. dicitur. n. aug. quod caritas mater est et custos omnium virtutum. quod sicut deus est summi boni omnia in se bona continens. sic caritas est virtus omnes in se veraciter continens virtutes. anque sunt enim virtutes quod nec vna sine altera potest esse virtus. sed vnaquodque ex altera sumit vires. **U**nde greg. **U**na quodque virtus tanto minor est. quanto desunt cetera. quod disiuncte perfecte nequaquam esse poterunt qui ergo in amore dei quem possidet omnem virtutem habet. pro certo merito reputabitur esse magnus. **T**ercio magni erimus pro inhabitante amore. pro fructuum multitudinem. **M**an pro deum quod in amore possidemus participamus merita christi omnium sanctorum et merita ecclesie vniuersalis et omnia que sunt tam bona quam mala nostra et aliena cooperantur nobis in bonum vt et omnibus his tribus fructum veraciter participamus et quia magnus deus in caritate nostra opera nobiscum operatur. **I**deo necesse est nostra opera esse magna et per consequens magnos fieri nosmetipsos. **H**inc greg. **C**aritas ociosa esse non poterit. operatur

em magna si est. si vero operari renuit amor
 non est. Sic patet quomodo per dei magnitu-
 dine virtutū pulcritudinem multorum mi-
 ritudinē magni erimus apud deum. **S**
Tercio magni erimus per humilitatis nito-
 rem. quanto enim in oculis nostris erimus hu-
 miliores tanto coram deo sumus maiores.
 hinc. **Re. xv. dicit ad Saul.** Nōne cū esses p-
 aulus in oculis tuis caput in tribubus israel
 factus es. qz vt veritas ait **Bar.** omnis qui
 se humiliat exaltabit. **Itē.** Qui voluerit eē
 maior fiat sicut iunior. s. p. humilitatē. et qz p-
 cessior sicut ministrator. **Itē in eodē. ix.** Qui
 cūqz voluerit inter vos maior fieri. sit vt mi-
 ser. **Item luce. ix.** Qui minor est inter vos
 omnis hic maior est. **Quid** autem sit in hu-
 militate. ppter quod habentes eā tam magni
 estimet. dico qz humilitas meret gratiaz qz
 miro mō magnificat hūtes eā. ppter qd dicit
Esa. Ad quē respiciā nisi ad hūilē et quietū
 et tremētē semōdes meos iac. iij. **De** iupbis
 resistit. hūilibus autē dat gratiā. Et qz hūilitas
 facit hōies deo gratū. qz autē ē gratus magnus
 est in oculis eius cui est gratus. iō hōtam
Ecc. vii. humilia valde spm tuum. qz vt ait
 bern. insipiens ē et insanus quicūqz in alijs
 vire meritis. quicūqz in alta religione siue i
 sapiā. nisi in sola hūilitate p̄fidit qz cū ita ne-
 cessaria sit. iō quō ad ipāz pueniat est vidē-
 dū. **S**ciēdū qz ad ipāz tribus gradibus si-
 ue exercitijs ascēdemus. sit. n. quis hūilis in
 suuipius ad meliorē cōparatōe. humilior in
 suorum defectū consideratōe hūilim⁹ i dei
 cōtēplatōe. **Primo** dico erimus humiles cū
 nos sp ad meliores cōparatōe. qz vitā cum cō-
 spicimus qz longe est a nobis hūiliamur. ex
 hoc in oculis nostris. hinc numeri. xij. dicit
Quidimus gygantes qz cōparatōe qz locuste
 videbamur. **Bern.** Elige tibi meo consilio
 hōiem cui⁹ vite exēplar sic corde tuo infēdit
 vt qz tiens ei⁹ recordatus fueris. ad reuerentiā
 cogitati assurgas et teipm ordines et pponas
 ac si p̄ns sit greg. **In** cūctis qz agitis fratres
 mei radicē boni opis hūilitatē tenete. nec qz
 bas iam superiores. sed quibz inferiores estis
 aspiciate. vt dum melioris exempla vobis p-
 ponitis ad maiora sp ascēdere valeatis. **Se-**
 cūdo erimus hūiliores ad maloz p̄riorz cō-

sideratōem. cū em mala nostra defect⁹ sunt
 infinita vt quis nos verram⁹ mala innume-
 rabilia videam⁹. merito clamabimus in ce-
 lū dicentes. **Circū**dederūt me mala qz non
 est numerus. **Hac** cautelā hūit paulus qui
 cū innumera bona hūissz auertit se ab eis et
 intuitus est mala sua vt se in hūilitate cōser-
 uaret di. **Ego** sum mim⁹ aploz. qz nō suz di-
 gnus vocari ap⁹. qm p̄secutus sū eccliam dei
 et itez. qz blasphem⁹ sui et. hinc greg. **Cum**
 bona fratres agitis. sp ad memoriā mala re-
 uocare vt dū caute culpa respicit nūqz incau-
 te de bono ope supbiat⁹. magnus esse vn⁹
 quisqz studeat. sed tñ magnū aliq mō se esse
 nesciat ne dū magnitudinē sibi arroganti tri-
 buat hanc inaniter amittat. **Tercio** erimus
 humilimi cum iterum in altiozem statū san-
 ctitatis promori bona dñi cōtemplamur. in
 cuius compatione omne bonuz creature fa-
 uille et cineri comparatur. ex quo fit vt quāto
 sanctiores dei magnalia contemplantur. tā-
 to erunt humiliores. quod pulcre nobis per
 ezech. describitur vbi dicitur. **Cum** audirēt
 animalia vocem de firmamēto dimittebāt
 alas suas. **Quod** exponens greg. di. **Sācti**
 viri quo altius apud deum proficiūt. eo sub-
 tilius se indignos deprehendunt. quia dum
 proximi luci fiunt. quecunqz eos latebat in
 se inueniunt. et tanto sibi foras deformes ap-
 parent. quanto minus pulcrū est quod int⁹
 vident. quia dum tacu veri lūis illustrant
 ostenduntur sibi dum agnoscunt quid est iu-
 sticia inde erudiuntur vt videāt quid sit cul-
 pa. idem. **Sanctorum** mentes cum creato-
 ris sui potentiam intenta cōtēplatione cō-
 siderant. sūmittunt alas. quia vilescunt eoz
 animo virtutes quas habent et tanto fiunt
 apud se humiles. quanto eis illud altum est
 quod superius vident. **U** Quarto ma-
 gni erimus per contentionis laborē. **Est** autē
 laboriosa contentio nil aliud qz auida deuor-
 tio. qua cogente cōtendimus ab his que fe-
 cimus in ea que non dum fecimus toto cor-
 dis desiderio p̄uenire tam auide non duz
 habitis inbyantes vt ea que fecimus p̄e ni-
 mio desiderio faciendorum. ac si non sint fa-
 cta penit⁹ n curam⁹. **De** hac deuorōe dicit iud-
 v. **Magnanimoz** repta est p̄tentio qz val-

temagnanimes sunt. q̄ p̄nimo desiderio
 b̄ndozum iam habita nihil curant. quam
 deuotionem optat nobis bern̄. di. **U**nam
 fratres sic essem? cupidi gratie sp̄ialis que
 ad modū seclares pecunie sp̄alis. **H**ec autē
 deuotio r̄mbo exercitijs obrinet. vt vitz b̄ea/
 mus in affectu auiditate. in ope difficultatē
 cū augmēto p̄seuerādi cōtinuitatē. de q̄ loq̄
 taf nos leo papa di. **Q**uā n̄o v̄m tā p̄fectus
 tā sanctus ē. vt p̄fectior sanctiorq̄ eē nō possit
 om̄es sil sine d̄tia graduū sine discretōe me
 ritoꝝ ab his in q̄ puenim? in ea q̄ nō dū ap
 p̄hendim? pia auiditate curram? .de. ij. di.
 greg. **S**i locus delectat celsitudinis. prius ex
 erceat via laboris. et si delectat mentē magni
 tudo p̄mior. nō deterreat certamen laboris
 qz ad magna p̄mia quis puenit nō p̄r nisi
 p̄ magnos labores. de. ij. di. b̄n. **N**ō sine cā
 (cū sint nobis cū p̄ibz eadē cōuersiōis prin
 cipia) dispar valde p̄fect? inuenit. adeo vt
 cū ip̄os de die in diem p̄fecisse et cursū con
 sūmasse legam? apud nos magn? estimet?
 si quis vel ipsa cōuersiōis primordia cōfua
 ret qd nō fecerūt p̄res veteres. **N**ā de ysaac
 d̄: **I**bar. p̄ficiēs et succrescens donec magn?
 vehementer effectus ē qd si s̄it fecerimus eri
 mus magni valde qz non solū grati accepti
 sumus deo ab his et ex his q̄ iā habem?. sed
 q̄ b̄re cupimus. si t̄n q̄tū possumus ad hoc
 conamur v̄n aug. **N**ō quid sis sed quid eē
 desideras attendit de? si t̄n q̄tū potes sara
 gis vt quod esse non dū cepisti eē merearis
Quinto magni sunt doctores verbi dei p̄it
 et factores q̄ verbo et exēplo edificāt audito
 res de q̄b̄ di. **V**itas mat. v. **Q**ui docuerit et
 fecerit hic magnus ē in regno celoꝝ. et quia
 hoc mēbrū paucos. i. solos doctores respicit
 iō illud relinquitur indiscussū. **LXXVI**

De eodem sermo secundus.

Vos estis qui per
 mansistis mecum in reprobatoibz me
 is vt sup̄ di. greg. **Q**uod valdē
 in dolore importabile on̄at ex p̄uida cōsi
 deratōe remuneratōis leuigat. graue nāq̄
 quod sustinet estimat sed leue hoc p̄ p̄mij
 cōsideratōz pensat. d̄s itaq̄ sciens ap̄los et
 ap̄lis omnes electos multis passuros. ipsos

obijciens eis remuneratōis p̄mij cōsolatur
 di. **V**bi p̄positū. **V**os estis et **E**n q̄
 bo verbis tria inquiram? et inquitēdo p̄po
 namus. s. l̄talē intelligentiā. reprobatois p̄ma
 nentiā. remuneratōis sufficiētiā. **P**rimo
 ibi. vos estis. c. scdm̄ ibi in reprobatoibz meis
 terciū ibi. et ego dispono vobis et. **P**rimo
 ḡ inquiramus qd̄ s̄it dicere **V**os estis q̄ per
 mansistis mecum **S**i em̄ cōsudemus t̄ps in quo
 d̄s h̄c verba dixit ad huc modicum disci
 puli passi erāt. sed sub alis p̄ij mḡi ab om̄i
 p̄sura et s̄barōis grauiamē tenebant. it̄m
 vt ex p̄b̄is calūmiantibz q̄ nō sicut iob. di
 scipuli ieiunarent. benign? mḡi eis tacētibz
 excusauit eos di. mar. ix. **N**ō p̄nt filij sponsi
 lugere q̄d̄iū cū eis ē sponsus vel etiā int̄m
 nihil penit? pariebant vt cū diceret eis luce
 .xxij. **N**ā mihi vos sine pera et sine saculo.
 nūqd̄ aliqd̄ defuit vobis? r̄sponderēt nō. **S**ed
 esto q̄ aliqd̄ passi sint. tūc debuit dicere vos
 p̄mansistis in reprobatoibz v̄ris nō meis. **A**d
 qd̄ sciendū q̄ siue dicat hoc de? de suis tribu
 lationibz siue discipuloꝝ passionibz. miseri
 corditer d̄: **V**os estis q̄ p̄mansistis et. **N**ā ab
 eo t̄ps q̄ collegit eos in discipulos multa ob
 pp̄ria. multa vitupa. cōreptus et humiliati
 ones p̄tulit d̄s int̄m vt multi ex iudeis q̄
 s̄it in discipulos elegerat abijissent reprobati
 sicut cū de manducatiōe corporis et sanguis
 di iob. vi. dixerūt multi durus ē hic sermo
 quis poterit eum audire. et sequi non longe
 post. et hoc multi discipuloꝝ eius abierūt re
 tro. et iā cū illo nō ambulabāt. dixit ergo ad
 t̄m. **N**ūquid et vos vultis abire? r̄spondit pet?
 p̄mibus **A**d quē ibimus verba vite eterne
 habes. et nos credimus et cognouimus. quia
 tu es christus filius dei viui. ideo nūc recte
 dicitur. **V**os estis qui p̄mansistis mecum
 et. **S**i obijciat. q̄ non permanserūt. quia
 dicitur mat. xxvi. q̄ relicto eo omnes fugi
 erunt. **A**d quod dicendū q̄ quia redierunt
 nō reputatur eis p̄ recessu. hic in li. **R**e. dici
 tur **O**mnes reges israel p̄ter dauid **E**ze
 chiam et **J**osia peccauerūt non q̄ illi nō pec
 cassen. sed q̄ nō in peccato p̄mansissent. hic
 dicitur ezechiel. ij. **S**i impius egerit peni
 tentiam omnium iniquitatum eius non re
 cordabor amplius **B**ern̄. **A**d ipse mihi nō